

G A Z E T A

Wielkiego

Xięstwa

P O Z N A Ń S K I E G O .

Nakładem Drukarni Nadwornej W. Dekera i spółki. — Redaktor: Assessor Raabski.

Nro. 58. — W Środę dnia 20. Lipca 1825.

Wiadomości krajowe.

Z Berlina dnia 15. Lipca.

N. Król raczył Cesarsko-Austryackiemu Półkownikowi Hoffmann w Moguncyi, dać order Orła Czerwonego trzeciej klasy.

Jego Królewiczka Mość Xiążę Karól Pruski wyjechał do Teplic, a JW. Baron Schuckmann, rzeczywisty Tajny Minister Stanu, do Drezna.

Ostatni numer Dziennika urzędowego Król. Regencyi Potsdamskiej zawiera następujący najwyższy rozkaz gabinetowy:

„Ciagle żywe miałem życzenie przywrócić w państwach Moich kościołowi ewangelickiemu jego pierwotkowy system, któremu winien jest swój byt i życie, a to przez powszechną agendę kościelną

ściśle biblijną, do najdawniejszych urzędzeń kościoła zastosowaną, chcąc przez to wiernych poddanych Moich ile możności zachować od niebezpieczeństw i nadużyć, wynikających z dowolnych wykładan, rodzących wątpliwości i indyferentyzm, a razem przywrócić zaginiony duch powszechności w ogóle zborów. Z wielkiem ukontentowaniem dowiedziałem się ze zdany Mi przez Wać Pana w końcu roku sprawy, że ta ważna sprawa ciągle żywym krokiem postępuje, gdy wiele prowincyi, a mianowicie Pomerania i Saxonii prawie całkiem, inne ze znacznej części, w ogólności zaś z 7782 ewangelickich kościołów, które się w Moim kraju znajdują, 5343 agendę odnowioną, poleconą przezemnie, przyjęły. Te Konsystorze, Superintendenci i Plebani, którzy ważność téj rzeczy, potrzebę czasu i Mój czysty zamiar pojęli, i zatrudnili się z pomyślnym skutkiem rozkrzewie-

niem tego pobożnego dzieła, a przez to dali Mi dowód przyjemny swego zaufania do Moich zamiarów, w kościele ewangelickim kraju tego, iako mężowie, którzy poznać potrzeby obecne umieją, teraz i na potem poważani i iako tacy w pamięci mojej zostaną. Rzecz, która w swym zbawiennym celu, w prostych środkach i niemnię w błogosławionych skutkach doświadczeniem udowodnionych, jasno się wykazuje podług zasad pisma świętego i reformacyi, spodziewać się każe, że i w innych Plebanach i zborach znajdzie naśladowców, którzy téj nowéj agendy zapewne tylko przez niewiedomość i niedobre tłumaczenie sobie téj rzeczy dotąd nieprzyjęli. Polecam dla tego WPanu, to pismo przez Dzienniki urzędowe wszystkich Regencyy do powszechnéj wiadomości podać.

Berlin dnia 28. Maja 1825.

FRYDERYK WILHELM.

Do

Ministra Stanu, Barona Altenstein.“

Wiadomości zagraniczne.

N i d e r l a n d y.

Z Bruxelli dnia 6. Lipca.

Wczoraj z południa o godzinie 3ciej przybyli tu JJ. Królewicz. MM. Xięstwo Fryderykostwo Niderlandzcy, którzy o godzinie 5. rannéj z Leodium wyiechali byli. Od godziny 8. począwszy, dzwony zwiastowały oczekiwane z radością przybycie dostojnego młodego państwa. Przy bramie Leweńskiéj Magistrat przyjmował Naydroższe Osoby wśród nayserderczniejszych okrzyków rozradowanego ludu. O godzinie 11. częstowano ubóstwo. Na wieczor miasto przepysznie było oświecone.

Dnia 9. Lipca.

Wczoraj z południa o wpół do 2. przedstawiono Xięstwu Jmć Fryderykostwu wstęp u dworu mające osoby płci męskiéj, a na wie-

zor damy. I zrana i na wieczor zebranie było nader świetne. — Dziś wielki obiad w pałacu Laeken.

A u s t r y a.

Z Wiednia dnia 6. Lipca.

Jego Królewiczoska Mość, Xiążę Gustaw Szwedzki, mianowany jest Podpułkownikiem półku ułanów Cesarza, i wkrótce przybędzie do tutejszéj stolicy.

Z Triestu są takie wiadomości z dnia 1. Czerwca: „Podług doniesień z Korfu dnia 21. Czerwca, zawinęło tam kilka okrętów z Calamatta, Napoli di Romania i Mesolongi, które przywoziły z tamecznych okolic wiadomości aż do dnia 18. Czerwca. Podług tych Admirał Miauly złączywszy się pod Suda z Admirałem Sachturey uderzył na flotę Kapudana Baszy, która się tamże była schroniła, i spalił mu znowu 5 mniejszych okrętów. Miauly wyraża w swym raporcie do Rządu w Napoli di Romania nadzieję, iż za dwa miesiące żaden okręt ottomański nie będzie mógł podjąć walki z Grekami. — Jeszcze ważniejsze są wiadomości z okolicy Salony w Napoli o greckim Generale Goura. Pliassa Basza, który zajmował Salonę w 6000 ludzi, a kłóremu Generał Goura wszystek dowóz żywności zabrał, został od niego, po stoczony w dniu 8. Czerwca krwawéj bitwie, do poddania przymuszony. Pomieniony Pliassa Basza, który dowodził ieden oddział armii Seraskiera Reszyda Baszy, cierpiał od swego do Salony przybycia największy niedostatek tak amunicyi iako też żywności. Tymczasem zawarł z Generałem Goura kapitulacyą, uznał ten ostatni za nieważną, ponieważ Turcy wszystkich Greków, którzy się za ich wyjściem do Salony w niewolę ich dostali, pomimo przyrzeczenia, iż się na ich życie nie targną, wymordowali. Zdaie się, iż Goura dowiedziawszy się z pewnością o tém, puścił wolne cugle swéj zemście. Kazał on wszystkim w Salonie poymanych Turków w pień wyciąć. Wiadomości te mają w Napoli di Romania za pewne, a niektóre listy dodają jeszcze do tego, iż armia Seraskiera podobnież okropny cierpi niedostatek, i pewnie wkrótce będzie musiała rozpocząć swój wstępczny pochod, zwłaszcza kiedy Goura odzy-

skawszy Salonę, niebawnie ruszył naprzód przeciw Xeromero, i zabiera mu tył. — Ibrahim Basza po wzięciu Nawarynu postąpił był naprzód w Arkadyi, lecz, podług ostatnich wiadomości, stoi on w Nissi, otoczony ze wszech stron od Greków. — Pod Messolongę przywięło 5 branderów z 6 okrętami, aby Rezydowi Baszy tamować wszelki dowóz.

Donoszą z Triestu pod dniem 2gim Lipca: „Listy prywatne z Korfu dnia 19. Czerwca zapewniają, iż grecki Generał Goura wziął znowu dnia 7. Czerwca Salonę i wszystkim Turkom, którzy się tam znajdowali, kazał pościnać karki.

W ł o c h y.

Z Rzymu dnia 30. Czerwca.

Sumiennosc i gorliwosc, z iaką Oyciec Ś. czuwa nad zarządem szpitalów i pielęgnowaniem chorych, należy bezsprzecznie do najsławniejszych zalet jego charakteru. Onegdaj, o godzinie 2 po północy, rozkazał on niespodzianie dwom Szwajcarom od straży swojej, poyść za sobą i udać się z Panem Soglią, tajnym Sekretarzem, pieszo z Watykana do szpitala Ś. Ducha. Tu przybywszy chodził po wszystkich salach, i uważał, czyli ludzie doglądający chorych i xięża pełnią swe obowiązki. Nad konającym, starym sługą Kardynała Bertazzeli, odprawił sam modły. Potem poszedł do kuchni, aby widzieć, czyli zupy i inne rzeczy są gotowe i dobre iak należy, i nieopuścił przedzwy szpitala, aż gdy się o najdrobniejszych szczegóлах naocznie przekonał. Nie mógł Naczelnik kościoła katolickiego w godniejszym sposobie uczcić wigilii święta Piotra Świętego. — Z ciekawością uważano, czyli Papiież do zwyczajnocy formuły protestacyi względem nieoddawania stępaka i dani ze strony Krola Neapolitańskiego, przyda cokolwiek, coby się ściągalo do wstąpienia na tron terazniejszego Krola Sycylijskiego; lecz tego nieuczynił i wszystko odprawiło się podawnemu, to jest: po wielkiy mszy, Papiież otoczony świętym kollegium i wszystkimi do kaplic nalezającymi, bywa niesionym od oltarza Ś. Piotra na balkon, z którego daie ludowi błogostawienstwo. Nim zaś doydzie podwoiów kościoła, i właśnie między obu naczyniami święconocy wody, występuje

przed niego fiskal Kamery apostolskiocy (pronuncie Monsignor Invernizzi), i zgina kolano, poczem cały orszak niezwlocznie się zatrzymuje. W krótkiocy przedmowie przedstawia Fiskal Papiieżowi, iż Krol Neapolitański nie przysłał nalezney daniny, i żeby prawa kościoła uszczerbku niedoznały, prosi o pozwolenie zaniesienia przeciw temu protestacyi, którą na piśmie ułożoną pedacie zaraz Jego Świętobliwosci w ksiązce czerwono oprawnocy. Papiież czyta ią glosno i potwierdzoną oddaie napowrot Fiskalowi. Względem Xięstw Parmy i Placencyi protestuie Papiież w wigilię Ś. Piotra, iako w dzien, w którym właścicie czynsz kościołowi opiacony być powinien. — Poslowie Francuski, Neapolitański, Hiszpański, Austriacki, słowem reprezentanci wszystkich mocarstw, przeciw którym czyni się protestacya nie bywaią temu obrzędowi przytomnymi, iak się samo z siebie rozumie. Zdziwiono się zatém, gdy tego roku spostrzeżono francuskiego Posła, Xiążęcia Laval-Montmorency, ze wszystkimi urzędnikami legacyi, w uniformie, niedaleko lektyki Oyca Ś., a publicznie rzymska, która lubi politykować, wnosila ztąd, iż Francya uznaie słusznosc praw, których się gabinet rzymski niechce zrzec dobrowolnie, albowiem uważano widocznie, iż gabinety Rzymski i Paryski wysilaili się wzajemnie na grzeznosci. Takze Arcybiskup Paryski, który nadzwyczajnie śpieszył z Medyolanu do tutejszey prowincyi, był przytomny nabozenstwu i protestacyi. — Kapitan Austriacki od glownego sztabu przyjechał tu z Neapolu dla uregulowania pochodupierwszych oddzialów wojska austriackiego, które Krolestwo Neapolitańskie opuszcza. Za kilka dni spodziewany tu jest takze Feldmarszałek-Porucznik Baron Frimont w Rzymie. Jest on powołany na miejsce zmarłego Hrabia Bubna do glowney komendy w Medyolanie, która, iak słychać, ma być z glówną komendą w Padwie polączona.

Francya.

Z Paryża dnia 9. Lipca.

Trybunał w Besieres wydał przeciw Abrahamowi Levy Salvador za lichwiarstwo wy-

rok, którym tenże osądzony został na karę 68,243 Franków 83 kr.

Z Cher donoszą, iż podług listów z różnych miast rękodzielnych południowych prowincyi Francyi, od niejakiego czasu bardzo wielka czynność w tamecznych fabrykach panuje.

Zamiana rent utrzymuje wciąż w ruchu pióra dziennikarzy opozycyjnych. — Niektórzy mniemają, iż Pan Hyde Neufville utracił urząd poselski przy dworze Portugal-skim, i że w przyszłości tylko poselstwo drugiego rzędu w Portugalii mieć będziemy. — W Marsylii stawiają bramę tryumfalną na pamiątkę sławnej kampanii w Hiszpanii i na cześć walecznego wojska francuskiego.

Zapewniają, iż w Lugdunie zawiązało się towarzystwo akcyonaryuszów, które ma zamiar ofiarować Rządowi wystawienie własnym nakładem nowego więzienia, pod warunkiem, aby mu rząd wyznaczył bezpłatnie miejsce na ten budynek i odstąpił dochód 25-letni z roboty więźniów.

Gwiazda powiada: „Niektóre gazety donoszą, iż podnoszenie się renty przypisać należy pogłosce o zawarciu między Francją a Rządem Haytyckim układu, w skutku którego ostatni miałyby wylczyć 150 millionów Frank. na wynagrodzenie osadników w St. Domingo, którzy przez rewolucyą małątki swe potracili. Skutki takięj umowy byłyby zaiste podwójnie korzystnymi, albowiem dla handlu francuskiego otworzyłoby się nowe źródło zarobków, a osadnicy otrzymaliby wynagrodzenie, któreby dla Francyi nie było ciężarem. Oby się wiadomość ta potwierdziła! Nowe dla handlu zakwitnęłyby nadzieie; obok wynagrodzenia emigrantów uyrzeliłobyśmy także wynagrodzenie kolonistów; a prawosć szczęśliwieby posuwała dalej dzieło rozpoczęte!“

Przybyło tu trzech synów jednego z Boiarów Wołoskich, którzy odbiorą wychowanie w instytucy Pana Lemoine. Piszą z Wołoszczyzny, że i inni Bajorowie pódą za tym przykładem, ile że teraz nie masz żadney sposobności dania dobrego wychowania młodzieży, od czasu jak terazniejszy Gospodar zabrał na skarb dochody fundacyi za czasu greckich Xiążąt na utrzymywanie nauczycieli przeznaczonych; z gimnazyum Buchareskiego podobno tylko ieszcze mury pozostały.

Do Havre zawinał statek Montano z Nowego-Yorka i przywiózł z sobą gazety z dnia 4. Czerwca. Znajdują się w nich wyciątki z *Argusa*, wychodzącego w Buenos-Ayres; najnowszy numer tego dziennika jest z dnia 23. Marca. Podług niego walny kongres połączonych prowincyi Rio de la Plata zatrudnił się dzielnie swemi czynnościami i największa w nim panowała jedność. Cotyłko stanął wybor reprezentantów zgromadzenia prawodawczego. Dwunastu przychylnych rządowi Kandydatów miało 3799 kresiek, a Kandydaci opozycyi tylko 115. — W prowincyi Entre-Rios czyniono wielkie przygotowania, aby ją zabezpieczyć przeciw napaści z strony zbranego w Monté-Video wojska Brazylijskiego. — Konstytucya prowincyi San-Salvador, należącego do tęg. ligi Stanu, została ogłoszoną. Religia katolicka jest w niej uznana religią państwa, a wszystkie inne religie są zakazane.

O wypadkach w uniwersytecie włoskim Pawia zawarte są w *Gwiazdzie* następujące szczegóły. Akademików w Pawii jest przeszło 2000. Okazywali oni zawsze jakąś nienawiść przeciw Niemcom, która jednak prócz poeńdyków niekiedy z Oficerami załogi niebyła dotąd wybucnęła. Gdy dnia 23. jednego z ich kolegów zabito, prosili nazajutrz, aby im było wolno odprowadzić zwłoki jego do grobu; dnia 25. przyszło ich iakie 800 na cmentarz, gdzie wielu z pomiędzy największych zapaleńców zaprzysięgli na jego zwłokach pomstę, wymawiając przytém kilkakrotnie słowo *Vendetta*. Ztamąd poszli w wielkiy liczbie na główną ulicę miasta, krzycząc nieustannie *Vendetta Vendetta*. Wielu z nich uzbroideni byli w pistolety i puginały; jeden wyrzelił do ulana i zgruchotał mu łopadkę. To było hasłem dla żołnierzy do użycia broni. Niezadługo poszło wszystko w rozsypkę. Akademicy mieli 4ch zabitych i 48 rannych; z osady było tylko 6 rannych; 58 akademików aresztowano, lecz największą część zaraz znowu wypuszczono, niektórzy tylko zostali pod Sąd oddani. Spokojność zda się znowu być przywróconą; Rząd wydał surowe rozkazy, a 1200 akademików poszło dobrowolnie do swych pomieszczeń.

Przed dwoma laty kapucyn, który się pokazał w habicie na bulewardach, był przyczyną

takiego zgiełku, iż się czém prędzjy oddalić musiał. W tych dniach chodził sobie takż zakonnik bezprzeszkodnie w ogrodzie Luxembourg.

Gazeta donosi z Lizbony, iż w Porto czynią przygotowania na świetne przyjęcie Króla Portugalskiego.

W nocy na 6. Maja zaburzona była w Port-au-Prince (w Haiti) spokojność przez kilka starych kobiet. Przysniło się im, iż na początku tego miesiąca czart przekłety ziemię pochłonie, a wzmagająca się od niejakiego czasu śpięką w manii swęj utwierdzone, wstały o północy, i chodząc od drzwi do drzwi, budziły ze snu sąsiadów i sąsiadki, wołając na nich te pełne tajemnicy słowa: „Wstańcie, zapalcie świecę, bierzcie garnek wody, wszyscy ludzie już są w ruchu.“ Nagły a płonny strach ogarnął miasto; ludzie wyskakiwali z łóżek, każdy się pytał, a żaden nie umiał odpowiedzieć, nikt jednak nie śmiał powrócić do łóżka, aby się śpiąc niedostać w paszczę smoczą, aż dopiero policya, która się prędko o tём co zaszło dowiedziała, starała się przekonać już napół pomarłych mieszkańców, że to nieszczęście dopiero tam kiedyś po naszjy śmierci ma się wydarzyć.

H i s z p a n i a.

Z Madrytu dnia 28. Czerwca.

Król mianował Marszałka Zambrano Ministrem woyny, a razem naczelnym Wodzem Król. gwardyi konnej. — Generalnym Kapitanom dano rozkaz, ażeby Oficerów, mianowicie powracających z Ameryki, nie puszczali do Madrytu bez pozwolenia Króla. Rozkazał także Król, ażeby wszyscy urzędnicy cywilni i woyskowi, równie iak i księża, bawiący w Madrycie bez wyraźnego pozwolenia, natychmiast udali się do miejsc swego przeznaczenia. Ministrowie mają czuwać, ażeby rozkaz ten w przeciągu trzech dni był dopełniony.

Mianowanie Pana Zambrano Ministrem woyny będzie zapewne miało ten skutek, iż iedno z dwóch stronnictw, na które nasi stacyści są podzieleni, otrzyma zwycięztwo, a tём stronnictwem zapewne będzie stronnictwo Pana Zea.

Pan Subsera, Poseł Portugalski, sprawił

wielki festyn w imieniny swego Monarchy (w S. Jan). Po obiedzie na 300 osób, nastąpił bal i wieczerza, co wszystko iak nayprzepyszniej było urządzone. Dnia 23. mieli niektorzy Oficerowie gwardyi Królew. oświadczyć, iż niebędą na balu, co także i inni Oficerowie uczynić winni, ponieważ Pan Subsera iest Konstytucyonistą. Król dowiedział się o tём i kazał powiedzieć Oficerom, że iest tego wola, ażeby byli na balu.

Spodziewano się tu nowęj organizacyi Król. ochotników, którzy też miłująca spokojność publiczność z wielkiem pragnieniem wyglądała. Nie małe przeto wrażenie zrobiła lista ochotników, którą Magistrat w wczorayszjy gazecie *Diario* umieścił.

A n g l i a.

Z Londynu dnia 6. Lipca.

W sobotę powrócili Xięstwo Northumberland. W parafii Święto-Marcińskię, do której Northumberlandhouse należy, bito w dzwony na udowodnienie radości z powrotu Xięstwa.

Lord Cochrane przybył tu z Portsmouth i wyjechał z żoną swoją do wód Tunbridge.

Margrabia Anglesea i kilku innych szanownych Perów ułożyli się byci, ażeby za wniesieniem sprawy emancypacyi Katolików do niższjy Izby, wysłać swym kosztem światłego i zacnego męża do Francyi, któryby oddalając od siebie wszelkie powieści, na miejscu sam się przekonał, iaki mają wpływ Jezuiti na religią katolicką. Raporta iego nie miały być pomyslnie dla emancypacyi i przyzbieraniu głosów w Wyższjy Izbie miały bardzo zaszkodzić Katolikom.

Podług wiadomości z Panama pierwszych dni Maja, miano w Lima doniesienia o potyczce w górnym Peru między Generałami Olaneta a Generałem Sucre, w którj Olaneta poniósł zupełną porażkę i całe woysko iego poszło w rozsypkę. Sam Olaneta zemknąć miał z garstką ludzi i tuła się po kraiu. Callao niebyło się ieszcze poddało, lecz to długo potrwać niemoże, ponieważ obłączonym odiego zupełną sposobność opatrywania się w świeżą wodę.

Osoby, które niedawno powróciły z Wschodniej Indyi, opowiadają, iż tam wielka pa-

nuie niechęć między krańcowcami przeciw rządowi Wschodnioindyjskiemu kompanii. Lud ten spokojny ięczy pod brzemieniem zaprowadzonego przez Lorda Cornwallis systemu.

Gazety z Nowego-Yorku, dochodzące do dnia 18. Czerwca, zawierają następujący artykuł: „Przyjemno jest dowiedzieć się, iż warsztaty miasta naszego zajęte są budową dwóch dla rządu greckiego przeznaczonych fregat. Obydwie znaczney wielkości i na 64 dział przyrządzone, staną za 9 miesięcy. Okręty takie muszą mieć dla Greków nieocenioną wartość, raz że im posłużą do odnoszenia zwycięstwa w potyczkach morskich, drugi raz że niemi mogą zasłaniać przeciw Turkom swe żyzne a ze wszech stron otwarte wyspy.“

R o s s y a.

Z Odessy dnia 23. Czerwca.

Wiadomości ze Stambułu dnia 17. Czerwca potwierdzają kłeski Kapudana Baszy. Między innymi okrętami utracił on i tę fregatę, na której był z Dardanellów odpłynął. — Dnia 1. Czerwca miał Pan Minciaki rozmowę z Reis - Effendim, na której znajdował się były Kadileskier Anif Mola i turecki drago-man Izaak Effendi ze strony Porty. Przedmiotem téy rozmowy miało być przywrócenie dawnego porządku rzeczy w Xięstwach Mołdawii i Wołoszczyźnie. — Dnia 30. Maja Adjutant Posła francuskiego Hrabiego Guilleminot, Pan Valmy, wyjechał na Smyrnę do Napoli di Romania, co nieiakię zrobiło wrażenie.

Państwo Ottomańskie.

Z nad granicy Tureckiej dnia 30. Czerwca.

Dziennik Ateński zawiera o Odysseuszu co następuje: Nareszcie owe miane za zgubione dziecko oyczyną powróciło z mylnych ścieżek i żebrze miłosierdzia. Widząc się Odysseusz opuszczonym od wszystkich, udał się do Gourasa, i prosił go o wstawienie się za nim do rządu. Dowiedziawszy się o tém Turcy we wsi Livanates, wymordowali wszystkich Chrześcian. Powiadaia, iż przeszło 60 rodzin padło ofiarą ich wściekłości. Gouras, który niemógł zdążyć, aby temu zapobiedz,

sprzątnął w odwecie kilka set bisurmanów, a innych opasał tak ciasno w dolinie, iż głodem przyciśnieni, codzień na dyskrecyę Grekom się poddawać muszą.

Wiadomości z Stambułu donoszą: Cesarstwo-Rossyjski Sprawujący interessa, Pan Minciaki, otrzymawszy gońca z Warszawy, żądał posłuchania u Reis - Effendego, które się dnia 1. m. b. odbyło. — Poseł Francuski, Hrabia Guilleminot, wysłał był już wcześnię swego Adjutanta do Morei, ażeby — iak jest domysł — rozmówił się z tamedznymi naczelnikami powstania. (Zob. art. z Odessy.) — Ciekawość wielka, iakie będą skutki uwolnienia Kolokotroniego. A tak stronnictwo Rossyjskie odzyskało znowu wpływ.

Rozmaite wiadomości.

Seym Xięstwa Śląskiego, hrabstwa Kłeska (Glac) i Pruskiego Margrabstwa wyższey Łuzacyi rozpocznie się dnia 2. Października roku b. N. Król mianował JO. Xiążęcia Anhalt-Cöthen Pless Marszałkiem Seymowym, Hrabie Ferdynanda Stollberg-Wernigerode na Peterswaldau i Neudorf iego zastępcą, a Taynego Ministra Stanu Hrabiego Bülow swoim Kommissarzem Seymowym.

NN. Cesarstwo Austryaccy wyjechali dnia 24. Czerwca z Medyolanu, a dnia 27. stanęli w Como.

Na przedmieściu Bydgoskiem Grotowe umarł w m. Maju rybak Jan Jurkiewicz przeżywszy lat 115; podobno on nigdy znacznie niechorował.

Znajduie się w Inflanctach bardzo rzadki owad, który spotkać można iedynie w okolicach naybardzię na północy położonych, a o którego bytności ieszcze powątpiewano; jestto *Furia infernalis*, opisana przez Lineusza w nowych Pamiętnikach akademii Upsalskiej. Owad ten jest mały, że go trudno gołém okiem rozpoznać. Wupał spada z powietrza na ludzi; iego zakłucie sprawia śmiertelną

puchlinę, jeżeli iéy się prędko nie zaradzi. Włóścianie z parafii Ekk opowiadają, że podczas zbiorusiana rodzaj owadów zwany u nich *Meggar* wiele złęgo zrządza ludziom i bydłu. Te owady są tak małe, iak ziarnko piasku; przy zachodzie słońca okazują się w wielkiéy ilości, przedzierają się przez naygęstsze płótno i sprawiają wyrzuty, które stają się niebezpiecznemi, jeżeli ie kto drapie. Bydłętóm, które ie wciągną z powietrzem, puchnie gardło i zdychają bez prędkiéy pomocy. Leczą ich nakadzaniem ze spalonego lnu, co mocny kaszel obudza.

Drobnostki.

Pomiędzy wszystkiemi miernemi rzeczami, mierny poeta iest naymizerniejsze stworzenie.

O gdyby przynajmniéy dziesiąta część moralności i religii, która się znajduie w książkach, w sercach się znajdowała. Lecz niestety! naywiększa część ludzkiéy mądrości zaraz po swém utworzeniu idzie — *ad acta* (w repozytorya.)

Mądry znajduie prawie wszystko śmiesznm, rozumny nic.

Nistałość żon w miłości pochodzi zbyt często z nudów. Więcéy onym zależy na zapełnieniu czasu, aniżeli serca; szukaia nowych tryumfów, ponieważ zwykli się uganiać za nowościami; — nudy więcéy narobiły kokiet, zalotnic i przeniewiernic, aniżeli rozpusta.

Człowiek mało potrzebuie, aby być pocieszonym, albowiem mało potrzebuie, aby być zasmuconym.

Zasługa, która nam w towarzystwie naywięcéy iedna miłości, iest to uznanie cudzéy zasługi.

W roku zeyścia Królowéy Anny Angielskiéy naprawiano kościół w pewném miéście Irlandyi. Po ukończonéy naprawie dano nad głównemi drzwiami napis, który się za-

czywał od tych słów: „*Anno Domini* i t. d.“ Szlachetny Pan Burmistrz, przybrawszy ważną, iak należy, minę, zamienił ten napis w następujący: „*Georgio Domini* etc.“ albowiem — powiedział on — Królowa Anna iuż nieżyie, a nasz naymiłóściwszy Król i *Domini* nazywa się teraz Georg (Jerzy) I.

DONIESIENIE.

Tegoroczne wakacye w tuteyszém Królewskim Gimnazyum zaczynają się dnia 25. Lipca i trwać będą do dnia 25. Sierpnia. Szanownych rodziców i opiekunów młodzieży naszéy uwiadomiam o tém z tą uwagą, iż miane będzie staranie o przyzwoite zatrudnienie domowe uczniów, ażeby przez ćwiczenia należyte zachowali to w pamięci, czego się nauczyli. Upraszam ich oraz nayusilniéy, ażeby raczyli odsełać młodzież na dzień postanowiony, i przeto zapobiegli wszelkiemu w naukach uchybieniu, a mnie ochronili od wymierzania kary prawem za opóźnienie przepisanyéy. Leszno dnia 16. Lipca 1825.

Stoephasius, Dyrektor.

OBWIESZCZENIE.

Assessor Sądu Pokoju Fryderyk Leopold Alexander Zweigel z Rogoźna, z JP. Emilią Wilhelminą Haese, kontraktem przedślubnym z dnia 22. Maia r. b. wspólność majątku i dorobku pomiędzy sobą wyłączyli.

Poznań dnia 9. Czerwca 1825.

Król, Pruski Sąd Ziemiański.

OBWIESZCZENIE.

Wiadomo się czyni, iż Joanna Karolina z Wandeltów zamężna Schmidt dośzedłszy doletności z małżonkiem swym sukiennikiem Janem Schmidt w Czernie-

wie, wspólność majątku i dorobku pomiędzy sobą wyłączyli

Poznań dnia 24. Czerwca 1825.

Król. Pruski Sąd Ziemiański.

OBWIESZCZENIE.

W kamienicy tu na Wrocławskiej ulicy pod liczbą 316 położony, na termin

dnia 18. Sierpnia r. b.

zrana o godzinie 10. przed Referendaryuszem Elsner, do licytacji wyznaczonym, rozmaite fanty zastawione, składająca się ze srebra, zegarków, sukien męskich i damskich, sprzętów miedzianych, tudzież i cyny etc., naywięcej dającymu sprzedane będą. Ochotę kupna mających wzywamy, przytém uwiadomiamy wszystkich tych, którzy fanty u Zastawnika Hirsch Brocke w zastaw złożyli, aby takowych u wspomnionego zwyż Deputowanego przed terminem wykupili, lub gdyby słuszne mieć sądzili przyczyny przeciw zaciągniętej pożyczce takową podpisanemu Sądowi do decyzji śpiesznie podali, w przeciwnym bowiem razie sprzedaż efektów w zastawionych nastąpi, i wierzyście zastawni z zabranych sprzedaży co do należności swych w księdcz zastawnej zapisanych zaspokoieni być mają. Remanent zaś pozostać mający kassie ubogich oddany, i zresztą nikt z pretensjami swemi w przedmiocie zaciągniętego zastawu, słuchany nie będzie.

Poznań dnia 16. Kwietnia 1825.

Król. Pruski Sąd Ziemiański.

ZAPOZEW EDYKTALNY.

Wzywamy niniejszém wszystkich tych, którzy do zagubionych czterech Hypotequen Scheinów z majątności Grodziska, Opalenicy, Zdroie i Bukowca w Departamencie Późnańskim dd. Poznań 31. Sierpnia 1804. względem zaintabulowaney pod

Rubr. II. Nr. 3. Grodziska,

Rubr. II. Nr. 6. Opalenicy,

Rubr. II. Nr. 2. Zdroy i.

Rubr. II. Nr. 2. Bukowiec,

protestacyi udowodnionego prawa sukcesyji

Polskiego Generała Józefa Niemoiewskiego do 6. części spadku wszelkiego niegdy Adalberta Opalińskiego, jako właściciele Gessyonaryusze z zastawu lub innego iakiego źródła mieć mniemaia, aby się z takowemi na terminie

dnia 23. Sierpnia r. b.

o godzinie 10. przed K. S. Z. Kaulfus w izbie instrukcyiney Sądu naszego wyznaczonym zgłosili i pretensye swe udowodnili, w przeciwnym bowiem razie z takowemi prekludowani zostaną i amortyzacya w mowie będących dokumentów zadysponowana być ma.

Poznań dnia 28. Marca 1825.

Król. Pruski Sąd Ziemiański.

ZAPOZEW EDYKTALNY.

Franciszka z Zdortow zamężna Owczarkowa z Łagwów, podała u nas wniosek o uznanie małżonka iey niewiadowomego Łukasza Owczarczaka z Łagew Powiatu Bukowskiego za nieżyjącego, który przed 14. laty do woyska wybrany, przy pułku trzecim Legionu z Wisły miał służyć, celem rozwiązania związku małżeństwa, wzywamy więc Łukasza Owczarczaka, aby w terminie na dzień

19. Października r. b.

zrana o godzinie 9. przed Uri Ruedenburg Ref. Sądu Ziemiańskiego w naszym Zamku sądowym wyznaczonym, lub przez prawnie upoważnionego Pełnomocnika stanął i na skargę przez Małżonkę zaniesioną się oświadczył, albowiem w razie niestawienia się iedynie wedle wniosku Powódki, uznanie go za nieżyjącego i co do tego zamiaru się ściąga zawyrokowanym, i w skutek tego węzeł małżeństwa pomiędzy nim i żoną pomienioną rozwiązany zostanie.

Na Mandataryuszów proponują się Radcy Kommissy Sprawiedliwości: UUr. Jönemann, Giżycki i Weissleder, z których iednego obrać i pełnomocnictwem i informacyą dokładną opatrzeć należy.

Poznań dnia 19. Maia 1825.

Królewsko-Pruski Sąd Ziemiański.

(Dodatek.)

D O D A T E K

do

Nru 58.

Gazety Wielkiego Xięstwa Poznańskiego.

(Z dnia 20. Lipca 1825.)

CYTACJA EDYKTALNA.

Na skargę Franciszki z Pawlaków Koniewskiéy, komornicy z Kiełczewa pod Kościanem, naprzeciw mężowi swemu Franciszkowi Koniewskiemu, żołnierzowi Polskiemu, dopraszając się, aby z przyczyny iego od lat 17tu nieprzytomności, pozwolenie do wstąpienia w inne małżeństwo udzielone iéy było, wyznaczylśmy do odpowiedzi na rzeczoną skargę termin na

dzień 19. Października r. b. popołudniu o godzinie 3ciéy w Izbie Sądowéy tu przy Tumie, na który Franciszka Koniewskiego, z miejsca swego pobytu niewiadomego, pod zagrożeniem zaoicznego postępowania, niniejszém zapozywamy.

W Poznaniu dnia 8. Lipca 1825.

Sąd Konsystorza Generalnego Arcy-Biskupiego
Poznańskiego.

A N N O N C E.

Un étranger francois de nation, qui enseigne l'allemand, l'italien, le latin, les mathématiques, l'histoire, la géographie etc. a l'honneur de se recommander à la respectable noblesse.

La longue expérience qu'il a acquise dans tout ce qui concerne l'enseignement, lui fait esperer

qu'il remplira l'attente des parens qui voudront bien l'honorer de leur confiance.

On est prié de s'adresser chez Monsieur le Professeur Motty.

Posen le 18 Juillet 1825.

AUKCYA SUKNA.

W skutek postanowienia Prześw. Naywyższego Sądu Appellacyiniego z dnia 10tego m. b., przedawać będę sposobem publiczney aukcyi już dawniey ogłoszone i ieszcze nie ze wszystkim przedane sukno, stósownie do życzenia kupujących, w całkich lub podzielonych sztukach

w poniedziałek dnia 25. Lipca r. b. zrana o godzinie 9ciéy w domu moim, za narychmiastową zapłatę.

A h l g r e e n.

W kamienicy Felsa pod Nr. 67. w rynku położonéy, są od S. Michała r. b. do wypuszczenia pomieszkania na dole i na drugiem pięttrze naydujące się.

Poznań dnia 19. Lipca 1825.

Karól Grassmann.

Obydwa śpichlerze Treppmachera pod Nro. 29. i 30. na Grobli położone, są od S. Michała r. b. przez podpisanego do wypuszczenia.

Poznań dnia 19. Lipca 1825.

Karól Grassmann.

Nowy mahoniowy trzystronowy fortepian z pięciu odmianami, mający ton szczególniý dobry i wybitny, za którego dogodność ręczy utwórca, stoi do przedania u kupca Scholtz w starym rynku Nro. 46.

Z powodu ubytyé dzierzawy wsiów Słupie, inwentarze zbytnie, mianowicie woły robocze, krowy dojne dobrego gatunku, stadniki pié-kne, iałowizna, konie fornalskie i źrebaki, iakoteż kilka set sztuk owiec poprawnych, w drodze dobrowolnéj licytacji będą sprzedawane za gotową zapłatę w Dworze w wsi Chudzicach pod Szrodą dnia 25. miesiąca bieżącego o godzinie 8méj rano.

Dan w Chudzicach dnia 15. Lipca 1825.

Doniesienie handlowe.

Świeży Ryński wędzony łosoś, iakoli teź drugi transport nowych Holenderskich śledzi odebrał ostatnią pocztą

Karól Gumprecht.

Wyciąg z Berlińskiego kursu papierów i pieniędzy.

Dnia 15. Lipca 1825.	Papiera-mi	Gotowi-zną
Oblig długi państwa . . .	91 $\frac{3}{2}$ pCt.	91 $\frac{1}{2}$ pCt.
Premie obligów długi państwa	—	—
Oblig bankowe aż do włącznie lit. H.	—	92 $\frac{1}{2}$ =
Zachodnio-Pruskie listy zastawne	89 $\frac{1}{2}$ =	—
Zachodnio-Pruskie listy zastawne niegdys polskiego u-działu	88 =	—
Listy zastawne W. Xięstwa Poznańskiego	96 =	—
Wschodnio-Pruskie	91 $\frac{3}{8}$ =	—
Szląskie	—	104 $\frac{1}{2}$ =

Ceny zboża na Pruską miarę i wagę w Poznaniu.

Dnia 18. Lipca.

	Zł.	gr.	do	Zł.	gr.
Pszenica	7	—	—	7	15
Zyto	3	—	—	3	8
Jęczmień	2	12	—	2	8
Owies	2	—	—	2	6
Taterka	3	6	—	3	12
Groch	—	—	—	—	—
Ziemiaki	1	—	—	1	12
Siana cetnar à 110 ff.	2	12	—	2	18
Słomy kopa	17	—	—	—	—
Masła garniec	5	8	—	5	15